

CBAM - misija Evropske unije za razogljičenje sveta (1.del)

Avtor: **Mojca Müller**

Datum objave: 12.07.2024

Citat: Müller Mojca, CBAM - misija Evropske unije za razogljičenje sveta (1.del), FinD-INFO članki.

CBAM (Carbon Border Adjustment Mechanism) je mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah EU. Mehanizem zagotavlja, da bo tudi uvoz ogljično intenzivnega blaga dodatno finančno obremenjen z obveznim nakupom CBAM kuponov. EU želi zagotoviti enako obravnavo ogljično intenzivnega blaga ne glede na to, ali je proizvedeno v EU, ali v tretjih državah. Med ogljično intenzivno blago sodijo: cement, električna energija, gnojila, železo, jeklo, aluminij in kemikalije. Zavezanci bodo v prehodnem obdobju (od 1. oktobra 2023 do 31. decembra 2025) le poročali o količini toplogrednih plinov, ki so posledica proizvodnje ogljično intenzivnega blaga. Prehodnemu obdobju sledi dokončno obdobje (od 1. januarja 2026 dalje), ko bo uvoz ogljično intenzivnega blaga obremenjen z obveznim nakupom CBAM kuponov. V tem prispevku bomo podrobneje predstavili obveznosti zavezancev v **prehodnem obdobju**.

Zavezanec (2. in 8. člen [Izvedbene uredbe 2023/1773](#))

Zavezanci za predložitev CBAM poročila so:

a) **uvoznik**, če vloži carinsko deklaracijo v svojem imenu in za svoj račun (uvoznik carinske postopke izvaja sam, brez posrednika);

b) **posredni carinski zastopnik**, če vloži carinsko deklaracijo v svojem imenu in za račun uvoznika s sedežem v tretjih državah (uvoznik imenuje posrednega carinskega zastopnika oz. špediterja, da zanj izvede carinski postopek uvoza blaga, v polju 14 uvozne carinske listine je oznaka [3] in naziv, naslov, davčna številka zastopnika);

c) **posredni carinski zastopnik**, če vloži carinsko deklaracijo v svojem imenu in za račun uvoznika s sedežem v EU (uvoznik imenuje posrednega carinskega zastopnika oz. špediterja, enako kot v točki b). V kolikor posredni carinski zastopnik ne želi prevzeti obveznosti CBAM poročanja, mora o tem uradno obvestiti uvoznika s sedežem v EU. V tem primeru je zavezanec za poročanje uvoznik s sedežem v EU.

d) **uvoznik**, če vloži carinsko deklaracijo neposredni carinski zastopnik v imenu in za račun uvoznika (uvoznik imenuje neposrednega carinskega zastopnika oz. špediterja, da zanj izvede carinski postopek uvoza blaga, v polju 14 uvozne carinske listine je oznaka [2] in naziv, naslov, davčna številka uvoznika).

Ogljično intenzivno blago (Priloga 1 k Uredbi 2023/956)

Med ogljično intenzivno blago sodi blago iz Priloge 1 k [Uredbi 2023/956](#), in sicer: cement, električna energija, gnojila, železo in jeklo, aluminij in kemikalije. Priloga 1 podrobneje opredeljuje blago z oznako kombinirane nomenklature (KN). Zavezanci najenostavneje preverijo, ali so dolžni predložiti CBAM poročilo tako, da primerjajo tarifno oznako iz polja 33 uvozne carinske deklaracije s

seznamom blaga iz Priloge 1. Če je uvoženo blago uvrščeno na seznam v Prilogi 1, je potrebno CBAM poročilo predložiti.

CBAM poročilo (8. in 9. člen [Izvedbene uredbe 2023/1773](#))

Zavezanec je dolžan predložiti kvartalno CBAM poročilo najpozneje en mesec po koncu posameznega četrtletja. V primeru napake lahko zavezanec popravi že predloženo CBAM poročilo v dveh mesecih po koncu kvartala. Popravek prvih dveh kvartalnih poročil je mogoč do konca roka za predložitev tretjega CBAM poročila. Roki za predložitev in popravek CBAM poročil so navedeni v tabeli spodaj.

Zavezanec, ki v določenem kvartalu ni uvozil ogljično intenzivnega blaga, CBAM poročila ni dolžan predložiti (vprašanje 31 na strani 18 dokumenta *Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM) Questions and Answers*).

Tabela: Seznam CBAM poročil v prehodnem obdobju z roki za predložitev in popravek CBAM poročil

Zap. št. poročila	Obdobje za poročanje	Rok za predložitev poročila	Rok za popravek poročila
1.	1.10.2023 - 31.12.2023	31.1.2024	31.7.2024
2.	1.1.2024 - 31.3.2024	30.4.2024	31.7.2024
3.	1.4.2024 - 30.6.2024	31.7.2024	31.8.2024
4.	1.7.2024 - 30.9.2024	31.10.2024	31.11.2024
5.	1.10.2024 - 31.12.2024	31.1.2025	28.2.2025
6.	1.1.2025 - 31.3.2025	30.4.2025	31.5.2025
7.	1.4.2025 - 30.6.2025	31.7.2025	31.8.2025
8.	1.7.2025 - 30.9.2025	31.10.2025	30.11.2025
9.	1.10.2025 - 31.12.2025	31.1.2026	28.2.2026

Podatki za pripravo CBAM poročila (3. in 4. člen Izvedbene uredbe 2023/1773)

Za pravilno pripravo CBAM poročila mora zavezanec od svojega dobavitelja oz. upravljalca naprave, na kateri se proizvaja ogljično intenzivno blago, pridobiti naslednje informacije:

1. neposredne emisije naprave,
2. posredne emisije oz. električna energija, ki jo je porabil upravljalca pri proizvodnji ogljično intenzivnega blaga,
3. emisije vhodnih materialov (neobvezno, vendar priporočeno zaradi lažje kontrole pravilnosti podatkov) in
4. morebitne dodatne parametre, ki so zahtevani za določeno skupino ogljično intenzivnega blaga.

Metode za izračun emisij so predpisane v Prilogi 3 [izvedbene uredbe 2023/1773](#) . Za razumevanje predpisanih metod je potrebno določeno tehnično znanje o proizvodnih procesih posameznega blaga. Do 31. julija 2024 lahko zavezanci uporabijo katerokoli metodo za izračun emisij. Po informacijah Evropske komisije se je večina zavezancev odločila za poenostavitev. Za izračun emisij so uporabili privzete vrednosti, ki so dostopne na spletni strani CBAM (*Default values transitional period*): https://taxation-customs.ec.europa.eu/carbon-border-adjustment-mechanism_en . Zavezanci bodo lahko privzete vrednosti emisij uporabili za prva tri CBAM poročila. Za sestavo četrtega CBAM poročila (obdobje julij-september 2024), bodo zavezanci potrebovali dejanske podatke o emisijah, ki jih bodo posredovali upravljalci.

Da bi bilo poročanje čim bolj enostavno je Evropska komisija pripravila Excel datoteko v katero upravljalci vpišejo zahtevane podatke za izračun emisij. Podatke iz Excel datoteke zavezanci prepišejo v CBAM aplikacijo za predložitev CBAM poročil. Excel datoteka je dostopna na spletni strani CBAM pod nazivom *CBAM communication*

template for installations. Evropska komisija je pripravila tudi primere izračunov emisij po posameznih sektorjih, ki so ravno tako dostopni na spletni strani CBAM pod nazivom *CBAM Communication template - Examples*.

Sklep

Uvoznikom (zavezancem) svetujemo, da odgovorijo na dve vprašanji še preden se lotijo CBAM poročanja:

- (1) Ali uvažam ogljično intenzivno blago?
- (2) Ali sem zavezanec za CBAM poročanje?

V kolikor zavezanec na obe vprašanji odgovori pritrdilno, je dolžan predložiti CBAM poročilo. V naslednjem koraku si zavezanec uredi dostop do CBAM aplikacije, ali pa za oddajo CBAM poročila pooblasti drugo osebo. Podatke za sestavo CBAM poročila zavezanec prejme od dobavitelja oz. upravljalca naprave iz tretje države.

Ustrezna in pravočasna komunikacija med zavezancem in upravljalcem je ključna za pravilno in pravočasno oddano poročilo. Nepredložitev CBAM poročila se kaznuje z globo v višini od 10 do 50 EUR na tono neprijavljenih emisij.

Prispevek pripravila: Mojca Müller, *preizkušena davčnica pri SIR*

Viri:

[Izvedbena uredba Komisije \(EU\) 2023/1773](#) z dne 17. avgusta 2023 (UL EU L228/94 iz dne 15.9.2023)

[Uredba 2023/956](#) Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. maja 2023 (UL EU L130/52 iz dne 16.5.2023)

Smernice o izvajanju mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah za uvoznike blaga v EU, 30.maj 2024: https://taxation-customs.ec.europa.eu/document/download/bc15e68d-566d-4419-88ec-b8f5c6823eb2_sl?filename=TAXUD-2023-0118-9-01-00-SL-TRA-00.pdf (najdeno na spletu 3.julij 2024)

CBAM področje na spletni strani FURS-a:
https://www.fu.gov.si/drugo/posebna_podrocja/cbam#c9459
(najdeno na spletu 3. julija 2024)

Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM) Questions and Answers, 28 februar 2024: https://taxation-customs.ec.europa.eu/carbon-border-adjustment-mechanism_en#where-to-report (najdeno na spletu 3. julija 2024)